

Kammarkollegiets remissvar - Förslag för att underlätta hanteringen av onormalt låga anbud som inte är seriöst menade

Sammanfattning

Kammarkollegiet avstyrker förslaget om en hjälpregel som anger en gräns för när den upphandlande organisationen alltid ska begära en förklaring avseende priset eller kostnaden.

Kammarkollegiet avstyrker förslaget att det ska införas en skyldighet att förkasta onormalt låga anbud vid upphandlingar enligt 19 kap. i LOU.

Kammarkollegiet tillstyrker förslaget att endast den förklaring av onormalt lågt anbud som leverantören har lämnat inom det kontradiktoriska förfarandet ska beaktas vid en överprövning.

Kammarkollegiet har inga synpunkter på övriga förslag i rapporten.

En hjälpregel för att identifiera onormalt låga anbud (5.2.1)

Det är lovvärt att regeringen vidtar åtgärder för att motverka att oseriösa och kriminella aktörer deltar i offentliga upphandlingar och har gett Konkurrensverket i uppdrag att föreslå hur lagstiftningen kan justeras för att stärka detta arbete. Det föreslagna införandet av en tvingande hjälpregel är dock inte ändamålsenlig varför Kammarkollegiet avstyrker förslaget. Skälen för det är följande.

EU-domstolen (mål C-669/20, Veridos) understryker att prövningen av onormalt låga anbud ska ske med beaktande av alla relevanta faktorer som hänför sig till den aktuella prestationen och mot bakgrund av samtliga kännetecken för föremålet för upphandlingen. Av domen framgår också att en ren anbudsjämförelse inte får vara

det enda kriteriet vid bedömningen av om ett anbud är onormalt lågt. En generell procentsats riskerar därför att styra prövningen i fel riktning.

Effekten av en 30-procentsgräns varierar beroende på bland annat antal anbud, prisspridning och viktning av pris. I vissa fall kan gränsen leda till utredningsskyldighet även för normalt prissatta anbud (när övriga anbud är orimligt höga) särskilt i upphandlingar med få anbud. Aktuell praxis visar även att stora prisskillnader inte utgör tillräckligt stöd för att bedöma ett anbud som onormalt lågt. I rapporten framhålls att förutsättningarna för prissättning och kostnader varierar stort mellan olika branscher, vilket innebär att en generell beräkningsregel riskerar att bli missvisande. Konkurrensverket avfärdar branschspecifika hjälpregler av praktiska och administrativa skäl. Kammarkollegiet anser att just dessa variationer talar emot att lagfästa en och samma tröskel oberoende av bransch. En hjälpregel bör, enligt Kammarkollegiet, vara icke-bindande, anpassad till branschen och tas fram som ett tillämpningsstöd. Den lämpar sig inte som lagtext.

En tvingande hjälpregel kommer dessutom att öka antalet utredningsärenden även i situationer där den upphandlande organisationen redan har god branschkunskap och där omständigheterna talar för att anbudet är seriöst och genomförbart. Detta riskerar att förlänga tilldelningsprocessen. Rapporten lämnar inte heller övertygande stöd för att överprövningsbenägenheten skulle minska.

I rapporten noteras att hanteringen av onormalt låga anbud kan komma att omhändertas inom den pågående översynen av upphandlingsdirektiven. Kammarkollegiet anser att man bör avvakta med nationella ändringar på detta område till dess den pågående översynen på EU-nivå är klar.

En skyldighet att förkasta onormalt låga anbud (6.1.1)

Kammarkollegiet avstyrker förslaget om att införa en skyldighet att förkasta onormalt låga anbud vid upphandlingar enligt 19 kap. LOU.

Regleringen i 19 kap. LOU är avsedd att vara flexibel och mindre detaljstyrd för att ge upphandlande myndigheter ett större handlingsutrymme. En obligatorisk skyldighet att förkasta onormalt låga anbud skulle motverka detta syfte.

Bedömningen av om ett anbud är onormalt lågt är dessutom komplex och beroende av flera faktorer, såsom branschspecifika kostnadsstrukturer och anbudsgivarnas affärsmodeller. Ett lågt anbud kan, beroende på omständigheterna, vara fullt hållbart och seriöst menat eller indikera bristande seriositet. En förkastandeskyldighet riskerar därmed att leda till felaktiga avvisningar och försvagad konkurrens. Som framgår av proposition 2021/22:5 togs den tidigare

förkastandeskyldigheten bort, eftersom det ansågs ligga i de upphandlande myndigheternas eget intresse att agera om ett anbud förefaller onormalt lågt.

Begränsning av möjligheten att beakta nya förklaringar vid överprövning (7.1.1)

Kammarkollegiet tillstyrker förslaget att domstolen som huvudregel endast ska beakta de förklaringar till ett misstänkt onormalt lågt anbud som leverantören lämnat under det kontradiktoriska förfarande. Vi bedömer att regleringen är ändamålsenlig och klargör ett tidigare oklart rättsläge. Den bidrar dessutom till en effektiv och förutsebar överprövningsprocess.

I detta ärende har generaldirektör Anne Vadasz Nilsson beslutat och upphandlingsjurist Aida Colakovic varit föredragande. I beredningen har även avdelningschef Anna Clara Wittgren och chefsjurist Solmaz Fadai Vikström deltagit.

Beslutet har godkänts digitalt och saknar därför underskrift.